

Algebra 2*, wiosna 2012, seria VIII

Zadania na 16 kwietnia. Twierdzenie Hilberta o zerach i rozszerzenia ciał. Przypomnijmy, że dla rozszerzenia $k \subset L$, przez $\text{Aut}_k(L)$ oznaczamy grupę automorfizmów tego rozszerzenia. Stopień elementu algebraicznego a nad k to stopień rozszerzenia $[k(a) : k]$.

Materiały do tej części wykładu i ćwiczeń znajdują Państwo w rozdziale VII książki Aluffiego *Algebra, Chapter 0.*

- Łatwy dowód *Nullstellensatz* dla ciał nieprzeliczalnych. Załóżmy, że K jest nieprzeliczalnym ciałem. Niech $K \subset L$ będzie rozszerzeniem ciał, takim że L jest skończenie generowaną K -algebrą.
  - Pokaż, że L ma przeliczalną bazę nad K , wobec czego dla każdego $b \in L \setminus K$ zbiór $\{\frac{1}{b-a}\}_{a \in K}$ jest liniowo zależny nad K .
  - Wykorzystaj liniową zależność powyższych elementów by znaleźć wielomian w $K[x]$, którego pierwiastkiem jest b . Wywnioskuj z tego, że rozszerzenie $K \subset L$ jest skończone.
- Opisz wszystkie ideały maksymalne w $\mathbb{R}[x_1, \dots, x_n]$. Pokaż, że zbiór algebraiczny odpowiadający ideałowi maksymalnemu $\mathfrak{m}$ w $\mathbb{R}[x_1, \dots, x_n]$ jest punktem lub jest pusty. Wskazówka: rozpatrz rozszerzenie $\mathbb{R} \subset \mathbb{R}[x_1, \dots, x_n]/\mathfrak{m}$.
- Rozpatrzmy ideał $J = (xy + yz + zx, xyz) \triangleleft \mathbb{C}[x, y, z]$. Znajdź nieprzywiedlne składowe zbioru $V(J) \subset \mathbb{A}_{\mathbb{C}}^3$ i podaj ich ideały. Rozstrzygnij czy ideał J jest radykalny.
- Niech $f \in \mathbb{C}[x, y]$ będzie nierozkładalnym wielomianem drugiego stopnia. Niech $\mathbb{C}[V(f)] = \mathbb{C}[x, y]/(f)$ oznacza pierścień funkcji regularnych na $V(f)$ natomiast $\mathbb{C}(V(f))$ jego ciało ułamków. Pokaż, że $\mathbb{C}[V(f)]$ jest izomorficzny z $\mathbb{C}[t]$ lub $\mathbb{C}[t, t^{-1}]$ z czego wynika, że $\mathbb{C}(V(f))$ jest izomorficzny z $\mathbb{C}(t)$.
- Rozpatrzmy względnie pierwsze wielomiany $f, g \in \mathbb{C}[t]$. Pokaż, że jeśli cztery różne (nieproporcjonalne) kombinacje liniowe (nad $\mathbb{C}$) wielomianów f i g są kwadratami w $\mathbb{C}[t]$ to $f, g \in \mathbb{C}$. Wskazówka: dowód niewprost, można założyć, że $f, g, f - g$ oraz $f - \lambda g$ są kwadratami (gdzie $0 \neq \lambda \neq 1$) oraz minimum stopni f i g jest najmniejsze wśród tych par, które nie spełniają tezy zadania.

6. [Zadanie za dwa punkty.] Niech $F \in \mathbb{C}[x, y]$ będzie nierozkładalnym wielomianem trzeciego stopnia postaci $F = y^2 - x(x-1)(x-\lambda)$ gdzie $0 \neq \lambda \neq 1$
- Pokaż, że $V(F)$ nie można sparametryzować za pomocą funkcji wymiernych; to jest: jeśli $f, g \in \mathbb{C}(t)$ takie, że $f^2 = g(g-1)(g-\lambda)$ to $f, g \in \mathbb{C}$. Wskazówka: przedstaw $f = r/s, g = p/q$ w postaci nieskracalnego ilorazu wielomianów i pokaż, że (z dokładnością do stałej) wielomiany $p, q, p-q$ i $p-\lambda q$ są kwadratami w $\mathbb{C}[t]$.
  - Pokaż, że ciało ułamków pierścienia ilorazowego $\mathbb{C}[x, y]/(F)$, czyli $\mathbb{C}(V(F))$, jest wymiaru przestępnego 1 nad $\mathbb{C}$ i nie jest izomorficzne z ciałem funkcji wymiernych $\mathbb{C}(t)$.
  - Znajdź wielomian trzeciego stopnia $F \in \mathbb{C}[x, y]$ taki, że $\mathbb{C}(V(F))$ jest izomorficzne z $\mathbb{C}(t)$.
7. Ciało nazywamy prostym, jeśli nie zawiera mniejszego podciała (ciało jest zawsze z jedynką).
- Pokaż, że ciała proste to $\mathbb{Q}$ oraz $\mathbb{F}_p$, czyli pierścień $\mathbb{Z}_p$ reszt modulo p , gdzie p jest liczbą pierwszą.
  - Pokaż, że każde ciało k zawiera dokładnie jedno ciało proste czyli $\mathbb{Q}$ lub $\mathbb{F}_p$. Charakterystyka ciała k jest równa odpowiednio 0 lub p .
  - Niech k będzie ciałem skończonym charakterystyki p . Pokaż, że moc ciała k jest p^n , dla pewnego $n > 0$.
  - Pokaż, że w powyższej sytuacji każdy element k jest pierwiastkiem wielomianu $x^{p^n} - x$.
  - Pokaż, że dla każdego $n > 0$ istnieje dokładnie jedno ciało mocy p^n , oznaczamy je $\mathbb{F}_{p^n}$.
8. [Errata do lematu z wykładu.] Niech $k \subset k(a)$ będzie rozszerzeniem prostym (pojedynczym), gdzie a jest elementem algebraicznym nad k z wielomianem minimalnym $f \in k[x]$.
- Pokaż, że rząd grupy $\text{Aut}_k(k(a))$ nie przekracza liczby (różnych) pierwiastków wielomianu f (w algebraicznym domknięciu ciała k).
  - Pokaż, że rząd grupy $\text{Aut}_k(k(a))$ może być istotnie mniejszy niż liczba pierwiastków wielomianu f .

9. Znaleźć stopień następujących elementów algebraicznych nad $\mathbb{Q}$:

(a) $1 + \sqrt{2} + \sqrt{3}$,

(b) $\sqrt[6]{3} + \sqrt{3}$,

(c) $\sqrt[4]{5} + \sqrt{5}$,

(d) $\sqrt{2} + i$.

10. Niech $a, b \in \mathbb{R}$. Pokaż, że liczba $a + bi \in \mathbb{C}$ jest algebraiczna (nad $\mathbb{Q}$) wtedy i tylko wtedy jeśli a i b są algebraiczne.

11. Niech p będzie liczbą pierwszą. Znaleźć stopień (nad $\mathbb{Q}$) liczby $\cos(2\pi/p) + i \sin(2\pi/p)$.